

Radu Oltean, *Dacia. Războaiele cu Romanii, vol. I Sarmizegetusa [Dacia. The Roman Wars, vol. I Sarmizegetusa]*, București, Ed. Art Historia, 2013, 151 p. (ISBN 978-973-0-14786-5)

IOSIF VASILE FERENCZ

Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva
fiosifvasile@yahoo.com

O carte anunțată de mai multă vreme, despre care chiar autorul mărturisește că a fost elaborată în patru ani, a apărut în vara anului 2013. Trebuie precizat de la bun început că nu este un volum redactat de un istoric și că nu este destinat cu predilecție specialiștilor. Este o carte care se adresează unui public larg, care manifestă interes pentru istorie.

Fără nici o îndoială că Istoria poate să fie prezentată în numeroase moduri. Graficianul Radu Oltean a ales un mod inedit și totodată atractiv pentru a prezenta războaiele dintre daci și romani. În ceea ce îl privește pe autor, la început a fost pasiunea pentru istorie și interesul deosebit pentru civilizația dacică. Apoi au fost primele încercări, când au prins contur imagini de daci și de cetăți, care au fost popularizate prin intermediul internetului în toate mediile. Iar mai apoi s-a născut proiectul acestei cărți.

Radu Oltean dovedește aptitudini în ceea ce privește studiul și scrisul istoric. S-a documentat, a citit un mare număr de pagini din rapoarte de săpătură arheologică, din studii, articole și monografii. Pentru a se lămurii în legătură cu neclaritățile care au apărut pe parcursul etapei de documentare a apelat la specialiști din domeniul istoriei, arheologii și nu numai. Așa rezultă din lunga înșiruire de nume de persoane cărora autorul le aduce mulțumiri chiar la începutul lucrării (p. 6).

Așa cum a fost structurat volumul, povestea începe la Roma, în momentul depunerii cenușii împăratului Traian, în forul construit din inițiativa lui, la baza coloanei pe care a fost redat „filmul” războaielor purtate cu dacii. Evenimentul este un bun prilej pentru autor să prezinte unele informații utile pentru demersul său, în legătură cu orașul etern – Roma (p. 11-19). O imagine sugestivă a orașului, cu cele mai importante dintre foruri ne este pusă la dispoziție în deschidere (p. 10-11). Mai apoi, rând pe rând sunt descrise: Forul lui Traian, piața (halele), statuile de daci, Arcul lui Constantin ce Mare și bineînțeles Columna lui Traian (p. 11-25).

Odată ajuns cu povestea în acest loc, autorul se întoarce în spațiu și timp pentru a-i prezenta pe adversarii lui Traian, în cele două campanii de la începutul secolului al II-lea. Pentru a putea fi înțeles cadrul general al problemei, este descrisă configurația etnică a centrului Europei și a nordului Peninsulei Balcanice, începând cu secolul al VI-lea a.Chr. Este capitolul intitulat Tracii nordici (p. 26-30), în care autorul prin sinteza acestui subiect dovedește din plin documentarea temeinică în legătură cu acest subiect, pe baza bibliografiei mai noi sau mai vechi. Cu toate acestea, mici scăpări, în

ceea ce privește documentarea au reușit să se strecoare prin sita rigurozității lui Radu Oltean. Mă refer la harta de la pagina 27 sus dreapta, unde taurișcii, sunt plasați mult mai la nord și est față de cum se găseau în vremea regelui Burebista.

Subiectul propriu-zis, anunțat în titlu debutează la pagina 31, unde, pentru început, ni se prezintă foarte pe scurt istoria de mai mult de un secol a contactelor dintre daci și romani și principalele repere ale confruntărilor dintre cele două entități (p. 31-37).

Un „scurt istoric al cercetărilor din Munții Orăștiei”, în care sunt prezentate hărți și imagini de epocă, din timpul cercetărilor, reprezintă subiectul câtorva pagini (p. 38-40). Iar mai apoi, ne sunt descriși „Munții Orăștiei în vremea lui Decebal” (p. 40-69). Este un bun prilej pentru a fi prezentate fotografii, dar și desene reprezentând viziunea autorului privind aspectul cetăților dacice. Nu lipsesc nici imagini de interioare dacice, de temple și detalii ale unor construcții care își aduc din plin aportul la înțelegerea realităților culturale ale civilizației dacice, în zona Munților Orăștiei. Este de lăudat poziția neutră pe care o adoptă de multe ori atunci când desemnează obiecte. Un exemplu este descrierea fotografiilor de la pagina 68 sus și de la pagina 69, jos „disc de fier descoperit la Piatra Roșie”. În legătură cu obiectele de acest fel, mai mulți autori se pronunță desemnându-le ca „scuturi” sau „umbones” care implică o anumită funcționalitate. Termenul utilizat de autor se referă la forma piesei și este de preferat în acest caz.

Descrierea „Războaielor lui Traian cu Decebal” debutează la pagina 69, fiind expusă imaginea de ansamblu a „lumii” la începutul domniei lui Traian. Tot în acest loc sunt prezentate izvoarele istorice care fac referire la aceste evenimente (p. 69-72). Iar mai apoi, prima campanie (p. 73-147), pas cu pas, însoțind cu descrierea reliefurilor Columnei traiane. Încărcată de dramatism este scena ilustrată în paginile 76-77, în care legionarii trec Dunărea pe un pod de vase, pe o ploaie deasă, ilustrând ostilitatea tuturor forțelor naturii împotriva atacatorilor. În schimb, efortul extraordinar depus pentru construirea drumului de la Cazane este ilustrat sub lumina caldă a soarelui (p. 78-79). De fapt, lucrărilor genistice ale romanilor în zona Defileului Dunării le sunt dedicate mai multe pagini (p. 80-87), fiind parcă în acord cu măsura efortului depus.

Înceșterea cea mai dramatică a primei campanii a lui Traian, cea de la *Tapae*, își găsește, așa cum era și firesc, locul în volumul dedicat evenimentelor de la începutul secolului al II-lea (p. 87-93), fiind ilustrată și printr-o reconstituire grafică plină de dramatism (p. 92-93).

Nu vor fi uitate nici celelalte direcții de înaintare ale unor unități militare romane (p. 91, 94-95) și nici descrierea aliaților lui Decebal (p. 95-113). În acest cadru sunt descrise evenimentele datorate scurtei incursiuni ale lui Decebal alături de sarmații roxolani, în Moesia (p. 96-113), însoțite de ilustrații de înaltă calitate și ținută artistică.

O reîntoarcere în Munții Orăștiei, împreună cu regele Decebal, pe de o parte, și cu Traian, pe de alta, ne readuce în mijlocul evenimentelor sângeroase care au vizat zona capitalei Daciei.

Un monument care încă își păstrează misterul, în cea mai mare parte, este scos în evidență spre finalul volumului (p. 118-121). Este vorba despre fortificația de la Ponorici. Mai apoi, autorul expune propriul punct de vedere privind direcțiile de desfășurare ale înclăștărilor din Munții Orăștiei, în ultima parte a primei campanii dacice a lui Traian (p. 122-136). În liniștea de după război ni se prezintă Sarmizegetusa după cucerire (p. 136-139), precum și monumentele triumfale de la Adamclisi (p. 140-147).

Povestea se încheie pe malul Dunării, acolo unde un pod de piatră face legătură între cele două maluri, iar coloniștii din toată lumea romană, cu căruțe încărcate cu tot avutul lor, traversează în siguranță fluviul (p. 146-147).

Lucrarea este însoțită de o scurtă bibliografie, menită să introducă cititorul interesat în universul livresc străbătut de autor (p. 148-151).

Rezultatul acestui efort se poate vedea astăzi, tipărit pe hârtie de bună calitate, într-o lucrare care depășește 150 de pagini. Numărul mare al ilustrațiilor color și alb-negru, cuprinzând imagini ale unor piese originale, ale unor locuri sau monumente, dar mai ales reconstituirile grafice, fac ca povestea să fie atractivă. Iar textul, redactat în întregime de autor, ne poartă cu multă seriozitate în direcția redescoperirii unor evenimente la care, trebuie să recunoaștem, că mulți dintre noi reflectăm adesea.

Radu Oltean a scris și ilustrat o carte de istorie. Este un exemplu că istoria poate fi mult mai ușor de înțeles din vârful peniței graficianului. El a reușit să facă din nou să ruleze „filmul Columnei”, într-un mod credibil și pe înțelesul unui public larg.

De pe acum suntem în așteptarea celui de-al doilea episod.